

GROTE AFZETMARKTEN VOOR VERSE CHAMPIGNONS IN BEELD

Jo Wijnands en Sebastien Deneux

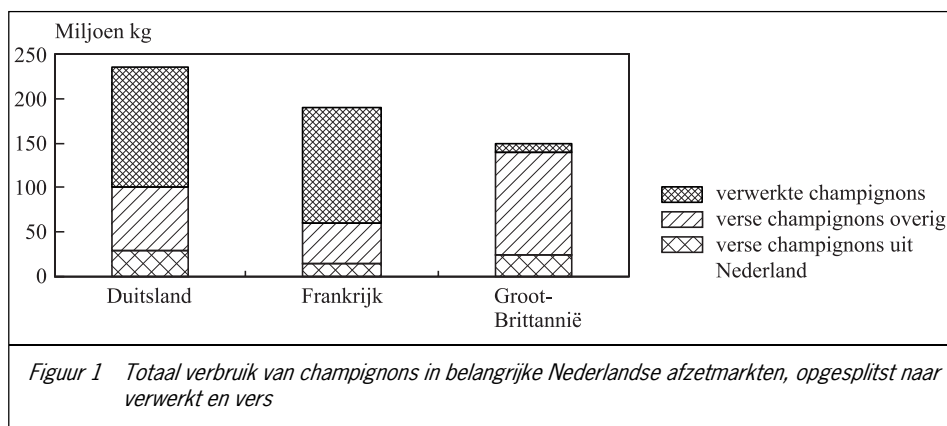
De Nederlandse champignonsector is zeer sterk afhankelijk van de afzet in het buitenland. Meer dan 80% van de productie wordt geëxporteerd. De grootste afzetmarkten zijn de EU-landen Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië. Deze markten vertonen onderling overeenkomsten, maar ook verschillen.

Vers of verwerkt

Het verbruik per hoofd van de bevolking ligt bij de genoemde markten dicht bij elkaar. Daarin is de laatste jaren ook weinig verandering opgetreden. De samenstelling van het verbruik vertoont echter wel opvallende verschillen (figuur 1). Duitsland kent met ongeveer 240 miljoen kg het grootste verbruik van champignons. Het overgrote deel daarvan bestaat uit verwerkte champignons: champignonconserven, voorlopig verduurzaamde- of diepvrieschampignons. Van de verwerkte champignons die in Duitsland worden verbruikt komt ruim de helft uit Nederland. Van de verse champignons op de Duitse markt, produceren Duitse telers zelf ongeveer de helft, terwijl ongeveer 30% uit Nederland komt.

In Frankrijk is het aandeel van het versverbruik nog kleiner dan in Duitsland. Het verbruik bestaat voor ongeveer eenderde uit verse champignons. Daarvan komt ongeveer eenkwart uit Nederland, de Franse telers voorzien zelf voor het grootste deel in de rest.

De Britse markt vertoont een heel ander beeld. Het verbruik van verse champignons bedraagt ongeveer 90% van het totaal verbruik. De Britse telers produceren daarvan zelf iets minder dan de helft. Van de drie genoemde landen is het totaal verbruik in Groot-Brittannië het laagst, de Britse markt is echter wel verreweg de grootste versmarkt voor champignons. Het aandeel van Nederland is hier iets minder dan 20%.

Supermarkten staan centraal

Het aandeel van het huishoudelijk verbruik in het totale verbruik van verse champignons ligt in alle landen op 60 tot 70%. De rest van de verse champignons komt terecht in afzetkanalen voor verbruik buitenshuis. De thuisverbruikers kopen hun champignons vooral bij de supermarkten (tabel 1). Het aandeel van de supermarkten is de laatste jaren doorlopend toegenomen, ten koste van de verkopen in groentespecialzaken en op lokale markten.

In Frankrijk en Duitsland is het minder gewoon om verse champignons te kopen dan in Groot-Brittannië. Minder dan de helft van de huishoudens koopt wel eens verse champignons, terwijl in deze landen tweederde van de huishoudens wel eens conservenchampignons koopt. De laatste jaren is desondanks toch een lichte verschuiving van conserven naar vers merkbaar. In Duitsland zijn promotiecampagnes voor verse champignons gehouden en hebben de discounters veel verse champignons tegen relatief lage prijzen verkocht. Tussen de landen bestaan grote verschillen in de wijze waarop de champignons aangeboden worden. In

Groot-Brittannië kan de consument bij de grote supermarktketens een ruime keuze maken. Er is een grote variatie in sorteringen en verpakkingen, zowel los als klein verpakt, gesneden en hele champignons, buttons (zeer kleine champignons) en flats (grote open champignons). De grote ketens hebben een groot aandeel in de afzet. Discounters spelen in Groot-Brittannië een ondergeschikte rol in de afzet. In Duitsland is het aandeel van de discounters in de verkoop van verse champignons juist groot en is het assortiment zeer beperkt. In Frankrijk willen kopers graag zelf hun champignons bekijken en uitkiezen. Toch kopen gezinnen in toenemende mate ook champignons in kleinverpakking, zonder voetjes. Men verwacht met name een groei in de vraag naar gemakproducten, gewassen en gesneden producten in de juiste hoeveelheden, direct toe te passen in de maaltijd. In Frankrijk is de rol van discounters beperkt.

Tabel 1 Kenmerken van de afzetmarkten

	Duitsland	Frankrijk	Groot-Brittannië
Consumptie (kg/hoofd)	2,8	3,0	2,7
W.v. vers (kg/hoofd)	1,2	1,0	2,5
Aandeel huishoudelijk verbruik verse champignons (%)	62	71	65
Aandeel huishoudens dat verse champignons koopt (%)	46	47	93
Aandeel supermarkten in afzet verse champignons aan huishoudens (%)	70-75	75	70

Verbruik buitenshuis

Doordat in de genoemde landen steeds vaker buitenshuis wordt gegeten, neemt de vraag naar verse champignons in de horecasector en andere eetgelegenheden (bedrijfskantines, instellingen) toe. In de horeca valt ook een groeiende vraag naar een breder assortiment paddestoelen te bespeuren. Met exclusieve producten kunnen hotels en restaurants zich onderscheiden van de concurrent.

Door de toenemende behoefte aan gemakproducten stijgt ook de vraag bij de snijderijen en industriële verwerkers. Terwijl deze bedrijven deels verwerkte champignons verbruiken, vragen zij in toenemende mate ook om verse champignons voor kant en klaar producten.

De vraag naar verse champignons voor verbruik buitenshuis lijkt in de komende jaren verder te groeien.

Nederlandse exportpositie

De Nederlandse export naar Duitsland stagneert. Mede door de import uit Oost-Europa en een stijging van de Duitse productie, neemt het Nederlandse aandeel op de Duitse versmarkt de laatste jaren enigszins af. De belangrijkste concurrentie voor Nederland komt uit Oost-Europa. De export van verse champignons uit Polen en Hongarije is gegroeid van 3,5 miljoen (1998) naar 9,5 miljoen (2000) kg.

In Frankrijk daarentegen neemt het Nederlandse aandeel in de versmarkt toe. In Frankrijk stagneert de binnenlandse productie en de import uit Nederland groeit. Behalve Nederland exporteert ook België naar Frankrijk. De Belgische export groeit sterk, maar de omvang van de Nederlandse export is nog enkele malen groter.

De export van Nederland naar Groot-Brittannië heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. In Groot-Brittannië daalt de binnenlandse productie. Bovendien hebben de lerer problemen gehad met hun uitvoer en heeft de wisselkoers van de pond een gunstige uitwerking gehad.

Dit artikel kwam mede tot stand dankzij de inbreng van:

A. van Roestel (PPO) en R. Vermeire en L. Willemsens (Productschap Tuinbouw)